

På anförda grunder får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t hemställa, det Kongl. Maj:t täcktes, i sammanhang med den utredning, som förehafves till ändring i väglagen, äfven låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådan ändring i väglagens § 4, som med denna motion åsyftas.

Stockholm den 26 januari 1902.

Gustaf Andersson.

N:o 131.

Af herrar **G. Elowson** och **M. Dahn**, *angående bildande af en särskild, för afbetalningslån afsedd fond under riksbankens förvaltning m. m.*

Upprepade gånger och från olika håll har det framhållits såsom en svaghet hos nu gällande banklag, att enligt densamma en fjerdedel (25 procent) af riksbankens grundfond kan fastläsas i lån på lång tid och mot årliga afbetalningar emot säkerhet äfven af borgen. Man torde icke kunna förneka, att denna låneform föga öfverensstämmer med de allmänna principer, som böra för en sedelutgifvande riksbank vara bestämmande. Vid en jemförelse med andra länders centralbanker lär det icke heller kunna betraktas såsom en fördel för Sveriges riksbank, att en betydande del af dess fonder befinnes vara placerad på nyss antydda sätt. Önskvärldheten af de uti banklagen medgifna afbetalningslånen har emellertid vuxit så fort i allmänhetens medvetande, och öfver hela landet har man blifvit så van vid de fördelar, denna utlåningsform erbjuder, att ett upphäfvande af densamma icke anses tillrådligt.

Utgående från den uppfattning, att det för riksbanken vore utan gensägelse lyckligare, om afbetalningslånen afskildes från dess räkenskaper, och riksbanken kunde förfoga öfver sina medel på det sätt, som mest och bäst öfverensstämde med en rationel förvaltning af en centralbank, tillåta vi oss föreslå den förändring af nuvarande lag för riksbanken, att det för afbetalningslånerörelsen afsedda belopp, 12,500,000 kronor, afskiljes till en särskild fond under riksbankens förvaltning, och att nämnda låneförslag tages af riksbankens till framtida förfogande reserverade medel, uppgående vid 1902 års ingång till kronor 16,896,928,⁸⁶.

Om detta förslag vunne godkännande, skulle således den under form af afbetalningslån bestående utlåningsrörelsen icke på något sätt ändras, utan såsom hittills omhänderhafvas af riksbanken. Riksdagen skulle vidare såsom hittills bibehållas vid sin dispositionsrätt öfver den vinst, som af rörelsen uppstode, med inskränkning endast för det högst osannolika fall, att fonden något år i stället för vinst skulle uppvisa förlust, då kommande årsvinster inom fonden naturligen främst borde användas för fondens uppbringande till dess ursprungliga belopp, innan de öfverfördes till riksbankens vinst. Deremot skulle en förändring inträda derutinnan, att afbetalningslånen icke upptoges uti redogörelsen för riksbankens egna fonder, samt att 12¹/₂ millioner kronor af de nu såsom reserverad vinst inestående medel öfverfördes till en särskild fond. Vi kunna äfven uti denna senast omnämnda åtgärd endast se en fördel, enär det väl får anses bättre, att de uppsamlade vinstmedlen bindas för ett bestämdt ändamål, än att de fortfarande kvarstå såsom en riksbankens à-vista-skuld, hvaröfver dispositionen möjligen kunde företagas vid en för riksbanken synnerligen olämplig tidpunkt. Då Riksdagen funnit skäl att låta dessa vinstmedel kvarstå i banken, torde man väl få anse det vara öfverensstämmande med Riksdagens afsigt, om de användes för ett ändamål, som skulle väsentligen stärka riksbanken.

På grund af hvad vi sålunda haft äran anföra, tillåta vi oss föreslå:

dels att från riksbankens reserverade medel öfverföras tolf och en half millioner kronor till en för afbetalningslån afsedd fond under riksbankens förvaltning;

dels att §§ 2, 13 och 25 i Lagen för Sveriges Riksbank af den 12 maj 1897 måtte erhålla följande förändrade lydelse:

§ 2.

Riksbankens grundfond skall, utan beräkning af riksbankens fasta egendom, inventarier och mynt- och medalj-

samling, samt den under riksbankens förvaltning ställda afbetalningslånefond, om hvilken i § 13 sägs, utgöra femtio millioner kronor.

§ 13.

Riksbanken eger — — — — — medelst:
 a) diskontering — — — — — vaxlar;
 b) utlåning — — — — — förbindelse;
 c) utlåning — — — — — vederhäftig;
 d) beviljande — — — — — kassakreditiv.

Från en under riksbankens förvaltning stående särskild fond (afbetalningslånefonden) med ett kapital af tolf och en half millioner kronor må riksbanken utlemna lån mot förbindelse till återbetalning på vissa bestämda tider samt mot säkerhet, som i mom. d) ofvan sägs.

§ 25.

Öfver riksbankens — — — — i § 26 stadgas:

Till riksbankens vinst skall äfven räknas den vinst för året, som uppstår för afbetalningslånefonden; dock att, derest i följd af lidna förluster denna fond nedgått under tolf och en half millioner kronor, fondens följande årsvinster främst skola användas för dess uppbringande till nyssnämnda belopp.

Slutligen hemställa vi, att de föreslagna bestämmelserna måtte träda i kraft den 1 januari 1903.

Det utskott, som får att behandla denna vår motion, torde bemyndigas att föreslå de redaktionella ändringar, som må anses lämpliga.

Stockholm den 27 januari 1902.

Gullbr. Elowson.

M. Dahn.